

**w sprawie przyjęcia Stanowiska Rady Miejskiej w Koszalinie dotyczącego upamiętnienia
125 rocznicy urodzin Marii Pileckiej pierwszej bibliotekarki Koszalina**

Pierwsza bibliotekarka – Maria, siostra Witolda tak zatytułowała artykuł w cyklu „Koszalińscy pionierzy - Maria Hudymowa”. Nasza bohaterka Maria Pilecka herbu Leliwa urodziła się 29 stycznia 1899 roku w majątku Starojelnia koło Nowogródka. Losy jej rodziny związane były z historycznymi wydarzeniami Polski. Ród Pileckich słynął z patriotyzmu i pielęgnowania polskiej kultury. Po zakończeniu II wojny światowej Maria Pilecka dzieliła losy Kresowiaków. W lipcu 1945 roku wraz z siostrą Wandą, jej mężem i synem Andrzejem przyjechała do Koszalina. Wspólnie zamieszkali w skromnym domku przy ulicy Karola Szymanowskiego, przyznanym rodzinie jako rekompensata za mienie pozostawione na Litwie. W 1945 roku jak wspomina Pani Maria „znalazłam się na Ziemiach Zachodnich”. Obserwując różnorodne zjawiska w nowym otoczeniu, zwróciła szczególną uwagę na pozostawione ponemieckie zbiory, porzucone w piwnicach i na strychach. Zastanawiała się przede wszystkim nad losem książek naukowych, niszczonych przez ludzi, nieświadomych ich znaczenia. Dowiedziała się, że z inicjatywy Ministerstwa Oświaty i Kuratorium Okręgu Szkolnego w Koszalinie, władze wojewódzkie w Koszalinie powołały Komisję Opieki nad Książką. Zgromadzone i zabezpieczone przez Marię Pilecką zbiory powędrowały w dobrze opakowanych skrzyniach do Biblioteki Narodowej w Warszawie i Wojewódzkiej Biblioteki Publicznej w Szczecinie. W tym czasie były już w Koszalinie czynne trzy biblioteki: parafialna i dwie prywatne z bardzo ubogim księgozbiorem. W lipcu 1946 roku, zgodnie z podjętą uchwałą Powiatowej Rady Narodowej została powołana Powiatowa Biblioteka Publiczna w Koszalinie. Jej kierownikiem od 1 sierpnia 1946 roku została Pani Maria Pilecka. Zaczęła się walka o lokale, wyposażenie, zakupy książek i co najważniejsze - o pracowników. Pani Maria najpierw sama ukończyła kurs dla początkujących bibliotekarzy w Szczecinie, a następnie w 1949 roku złożyła egzamin w Ośrodku Kształcenia Bibliotekarzy w Jarocinie, by potem zorganizować szkolenia swoich pracowników. W 1947 roku po raz pierwszy po zakończeniu działań wojennych, już w wolnym

kraju, zorganizowano uroczyscie „Dni Oswiaty, Ksiazki i Prasy”. Uzyskane pieniadze ze zbiorok przeznaczono na zakup ksiazek. W 1946 roku uroczyscie wręczono Pani Marii Pileckiej 260 nowych polskich ksiazek. W 1947 roku powołano Powiatowe Komitety Biblioteczne. Biblioteka Powiatowa w Koszalinie, która swoją siedzibę miała w pomieszczeniach Powiatowej Rady Narodowej, posiadała wówczas 2460 ksiazek. Pani Maria podjęła niezwykle trudne zadanie organizacji bibliotek, które na ziemi koszalińskiej trzeba było organizować od podstaw, dlatego ukształtował się tutaj typ bibliotekarza – popularyzatora i organizatora czytelnictwa. Dzięki usilnym staraniom Pani Marii Pileckiej Powiatowa Biblioteka w Koszalinie otrzymała przestronne pomieszczenia przy ul. Bolesława Chrobrego. Maria Pilecka uczyła pracowników ciekawych form pracy, ukazywała mądrość i piękno zawarte w pisanym słowie ojczystej mowy. Była aktywnym organizatorem i członkinią Oddziału Stowarzyszenia Bibliotekarzy Polskich w Koszalinie. Sama miała jednak bardzo trudne warunki materialne. Była jedyną żywicielką rodziny siostry Wandy i jej syna Andrzeja. Pomagała dzieciom osieroconym przez ukochanego brata - rotmistrza Witolda Pileckiego. Dorabiała do skromnej pensji bibliotekarza korepetycjami z języka ojczystego i języków obcych: rosyjskiego, niemieckiego i francuskiego. Tłumaczyła urzędowe pisma z języka niemieckiego. Po przejściu na emeryturę w 1965 roku przez wiele lat pracowała w Wojewódzkiej Bibliotece Publicznej w Koszalinie w niepełnym wymiarze godzin. Za niestrudzoną, wieloletnią pracę w Powiatowej Bibliotece Publicznej w Koszalinie odznaczono Marię Pilecką Krzyżem Kawalerskim Orderu Odrodzenia Polski. Od pierwszych dni zamieszkania w Koszalinie Pani Maria prowadziła cenne zapiski kronikarskie i „Sagę Rodu Pileckich”. Zachęcała do prowadzenia kronik swoje bibliotekarki, które skrzętnie notowały wszystkie wydarzenia dotyczące ich środowiska. Była wrażliwa na ludzkie cierpienia, kochała młodzież. Wokół siebie stwarzała atmosferę spokoju i dobroci. Była czynna niemal do ostatnich dni swojego pracowitego życia. Zmarła 9 maja 1991 roku w wieku 91 lat. Żegnali ją na koszalińskim cmentarzu bliscy, liczni bibliotekarze, przyjaciele, czytelnicy. Skromne epitafium na płycie pomnika wiele mówi o człowieku niezwykłym, wielkim duchem i miłością do ojczystego kraju.

**Przewodniczący Klubu Radnych
„Wspólny Koszalin”**

Marek Reinholz

UZASADNIENIE

Klub Radnych „Wspólny Koszalin” pragnie kontynuować podjętą w roku 2021 roku inicjatywę upamiętniania pionierów Koszalina, którzy swoją pracą i życiem zasłużyli na popularyzowanie ich sylwetek z okazji np. jubileuszowych rocznic urodzin.

Taką osobą z pewnością jest pierwsza bibliotekarka Koszalina Pani Maria Pilecka.

**Przewodniczący Klubu Radnych
„Wspólny Koszalin”**

Marek Reinholz